

AZOH: İran parlamentinin azərbaycanlı deputatı Qulamrza Nuri
Urmiya gəlini ekoloji fəlakətə gərəkən həkumətə sərəttənqid
edib.nuri

APA agentliyinin məlumatına görə, İranın 10 rəqəmi Azərbaycan
vilayətinin Bostanabad (Bostanova) əhəlini təmsil edən deputat
həkumətə Urmiya gəli ilə bağlı qəbul edilmiş qanunları icra
etməməkdə günahlandırıb:

“Həkumət bu sahədə əhdəsinə düzən vəzifəni yerinə yetirməyib
və bununla bağlı parlamentdə müvafiq qurumlara cavab verməyib”.

Onun sözlərinə görə, İran parlamentində Urmiya gəli ilə bağlı
araşdırmalar aparılsa da, ancaq həkumət tərəfindən icraya
yönəldilməyib:

“Hətta həkumətin əzəlinin içi qrupları da bu sahədə heç bir məli
i gərməyiblər”.

İran parlamentinin kənd təsərrüfatı, su və təbii mənbələri
komissiyasının üzvü deyib ki, Urmiya gəlini ekoloji fəlakət yeni
həkumətin əsas diqqət yönəldəcəyi məsələlərində biri olmalı və
problemin həlli üçün lazımi işlər gərməlidir:

“Həkumət Urmiya gəlini ekoloji fəlakətin əlkəyə, hətta
bəlgəyə vura biləcəyi problemlərin qarışını vəvələcədən almaq
üçün lazımi qərarlar almalı, məli addımlar atmalı və ən əsas
bununla bağlı işlərin gərməsinə nəzarət etməlidir”.

Azərbaycanlı deputat deyib ki, Urmiya gəlinin ekosisteminin xilas
üçün vəsaitin ayrılmamasına səy gəstərdilər:

“Ancaq azərbaycanlı deputatların səyləri nəticədə buna imkan
verilmədi və Urmiya gəlinin xilasını üçün vəsait ayrıldı”.

Q. Nuri vurğulayıb ki, Urmiya gəli son 50 il ərzində indiki duruma
düşüb:

“Gərək problemin qarışını almaq üçün vəvələcədən lazımi tədbirlər
gərməliydi, bu gün belə bir faciənin əhədi olmazdıq. Əndi lazımi

addımlar atmaqla göllərdə baş verən bilərəkdən bir çox problemləri həll etmək olar”.

Qeyd etmək ki, Urmiya gölü İranın şərqi və Qərbi Azərbaycan vilayətlərinin ortasında yerləşir. Sahəsi təxminən 6 min kvadrat kilometr olan Urmiya gölünün 70 faizi 50 il ərzində tamamilə quruyub və toranlıqə çevrilib. Göldəki suyun səviyyəsi isə 1995–ci ildən azalmağa başlayıb. Artıq Urmiya gölünün rəzisi çox kiçilib və 5 adanın ətrafındakı su tamamilə quruyub.

Hazırda Urmiya gölündə hər 1 litr suda 400 qram duz məvcuddur.

Bu rəqəm əvvəllər 160–170 qram təşkil edib. Kəçəri quylar miqrasiya zamanı bu göldən fasilə məntəqəsi kimi istifadə edir. Fasiləsiz quraqlıq səbəbindən Urmiya gölü tədricən dayazlaşır, sahəsi isə azalır. Bu isə təkcə bitkilər deyil, eləcə də heyvanlara təsir göstərir.

İran prezidenti və hökumət nümayəndələrinin 2010–cu ildə Təbriz səfəri zamanı Araz çayının suyunun Təbrizdəki səhralıqə və Urmiya gölünə axıdılması layihəsi təsdiq olunub.

Araz çayından Urmiya gölünə 600 milyon kubmetr su axıdılması nəzərdə tutulur. İran hökuməti 2011–ci ilin sentyabr ayında Urmiya gölünün qurumasının qarşısının alınması üçün göllərdəki tədbirlər ümumilikdə 900 milyon dollar vəsait ayıraraq. Son illərdə Urmiya gölü rayonunda 17 su bəndi, gölün şərqi qərbində uzanan və gölü iki yerə bölən torpaq keçid tikilib. Ekoloqların sözlərinə görə, bunlar gölün qurumasının əsas səbəbidir, nəticədə gölün bəzi yerlərdə on kilometrlik quruyub və səviyyəsi 6 metr düşüb.

Ekoloqlar həmçinin Urmiya gölündəki ekoloji fəlakətin həvzənin şərqi və cənub hissələrində duzlaqların meydana gəlməsinə gətirib çıxardığını, bunun bəlgədəki bəllər və əkin yerlərini yararsız vəziyyətə saldığını, nəticədə onlarla kənd tamamilə boşaldığını

bildirirlər. İran ekolojiya rəsmiləri isə Urmiya gölünün quruması ilə ölkənin milli ekoloji faciə ilə üzlənməyini və bu vəziyyətin qonşu ölkələrə də zəhərli təsirinə gətiriciyini bəyan ediblər. Onlar həmçinin Urmiya gölünün qurumasının qarşısını almaq üçün ciddi addım atılmayacağı təqdirdə duz tufanlarının Tehran vilayətinə dək çatacağı barədə dəfələrlə xəbərdarlıq ediblər.

AZERTIMES.COM